

Sygn. akt I UK 240/17

POSTANOWIENIE

Dnia 10 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania M. S.
przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności
w Województwie (...) w K.
o ustalenie stopnia niepełnosprawności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 kwietnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 16 grudnia 2016 r., sygn. akt X1 Ua (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Ubezpieczony M. S. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego
w K. z dnia 16 grudnia 2016 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego: § 5 ust. 1
pkt 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w
sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (jednolity
tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 1110 ze zm.), przez jego błędną wykładnię i przyjęcie,
że stan zdrowia ubezpieczonego nie uprawnia do zamieszkiwania w oddzielnym
pokoju, a stopień niepełnosprawności jest umiarkowany, a nie znaczny, a także
naruszenie przepisów postępowania, które mogły mieć istotny wpływ na wynik
sprawy: art. 278 § 1 w związku z art. 217 § 2, art. 286 k.p.c., przez ich błędną

wykładnię, a w konsekwencji niezastosowanie w następstwie przyjęcia, że zawnioskowane przez ubezpieczonego wnioski o dopuszczenie dowodu z opinii innych biegłych oraz o przesłuchanie świadków i dopuszczenie dowodu z nagrania z badania z dnia 10 września 2013 r. zmierzają tylko do przedłużenia postępowania, zaś ocena zasadności wniosków ubezpieczonego nie wymaga wiadomości specjalnych, co doprowadziło w konsekwencji do nierozpoznania istoty sprawy; art. 233 k.p.c., przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na nierozważeniu zebranego w sprawie materiału dowodowego w sposób wszechstronny, ocenę opinii biegłych jako wyczerpujących, pomimo że nie mieli oni pełnego wglądu w dokumentację medyczną ubezpieczonego; art. 233 § 1 w związku z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., polegające na przejęciu przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego w K. bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tej kwestii w sytuacji, gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń Sądu pierwszej instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym, co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne nie zostały rozpoznane w całości.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując, że „skarga jest oczywiście uzasadniona, ponieważ w toku postępowania apelacyjnego i podejmowanych czynności decyzyjnych związanych z wydaniem zaskarżonego wyroku nie została zrealizowana zarówno funkcja rozpoznawcza, jak i kontrolna sądu, których założenia i istota zostały wyjaśnione w uchwałach (7) Sądu Najwyższego - mających moc zasad prawnych - z 23 marca 1999 r., III CZP 59/98 i z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07. Sąd II instancji w żadnym razie nie może poprzestać na ustosunkowaniu się do zarzutów apelacyjnych, ale jako sąd orzekający merytorycznie ma obowiązek poczynić własne ustalenia i samodzielnie je ocenić z punktu widzenia prawa materialnego. Zdaniem odwołującego, błąd popełniony przez sąd wydający zaskarżony wyrok jest oczywisty także bez pogłębionej analizy przepisów w tym zakresie. Sąd nie posiadał tak specjalistycznej wiedzy, aby skutecznie i wiarygodnie ustalić stanu zdrowia odwołującego, a oddalił wnioski dowodowe odwołującego o powołanie innych biegłych, z powodu uznania, że odwołujący zmierza do przewlekania postępowania, czym Sąd naruszył rażąco przepisy procesowe”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1254 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona

zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Przy czym podkreślić należy, że w judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Ma to szczególne znaczenie w sytuacji, w której oczywista zasadność skargi kasacyjnej miałyby polegać na oczywistym naruszeniu przepisów procesowych, gdyż, stosownie do art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., skargę można oprzeć na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik

sprawy. Skarżący więc musi wykazać, że następstwa wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), iż kształtowały one lub współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96 - OSNC 1997 nr 6-7, poz. 82; z dnia 24 października 2006 r., II PK 38/06, LEX nr 950620 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971; z dnia 5 grudnia 2007 r., II PK 103/07, LEX nr 863973; z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436).

Skarżący wymagań tych nie spełnił, gdyż nie zawarł w skardze wymaganego wyводу, ograniczając się do lakonicznego stwierdzenia przytoczonego wyżej i uzupełnionego tym, że: „Zdaniem odwołującego, błąd popełniony przez sąd wydający zaskarżony wyrok jest oczywisty także bez pogłębionej analizy przepisów w tym zakresie. Sąd nie posiadał tak specjalistycznej wiedzy, aby skutecznie i wiarygodnie ustalić stan zdrowia odwołującego, a oddalił wnioski dowodowe odwołującego o powołanie innych biegłych, z powodu uznania, że odwołujący zmierza do przewlekania postępowania, czym Sąd naruszył rażąco przepisy procesowe”. Jeśli więc chodzi o zarzut naruszenia art. 278 § 1 w związku z art. 217 § 2, art. 286 k.p.c., to skarżący nawet nie wyjaśnił w wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jakie wady miały kwestionowane opinie biegłych, a ta właśnie okoliczność ma istotne znaczenie dla oceny, czy istniała konieczność przeprowadzenia dowodu z opinii innych biegłych. Nawet w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych zawarte zostało ogólnikowe stwierdzeniem, że nie biegli nie ustosunkowali się do stawianych im zarzutów i nie mieli dostatecznego wglądu w dokumentację medyczną.

Jeśli zaś chodzi o zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., to zauważyć należy, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się on spod kontroli kasacyjnej. W myśl tego przepisu, podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 76). Art. 398³ § 3 k.p.c. wprowadzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów

wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c. Wszakże ten właśnie przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06, LEX nr 230204; z dnia 19 października 2010 r., II PK 96/10, LEX nr 687025; z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405 oraz z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 107/10, LEX nr 737366).

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji.

Ze względu na to, że pełnomocnik odwołującego się nie zawarł w skardze kasacyjnej wniosku o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z tytułu pomocy prawnej udzielonej odwołującemu się z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, nie orzeczono o kosztach tej pomocy. Za taki wniosek - wymagany według przepisu § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714 ze zm.) - nie mógł być bowiem uznany wniosek o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Nie wynika z niego, że opłaty za czynności adwokackie nie zostały zapłacone w całości lub w części, a to właśnie jest podstawą do przyznania tych kosztów pełnomocnikowi z ustanowionemu z urzędu.

r.g.